

МОВЛЕННЄВИЙ ЖАНР «ЗАКОН»: ЛІНГВОПРАГМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)

SPEECH GENRE "LAW": LINGUOPRAGMATIC MODELING (BASED ON GERMAN LANGUAGE MATERIAL)

Рій М.М.,

orcid.org/0000-0001-5755-4598

*викладач кафедри іноземних мов та культури фахового мовлення
Львівського державного університету внутрішніх справ*

Проаналізовано лінгвопрагматичну організацію мовленнєвого жанру «закон» на матеріалі німецької мови, уточнено лінгвопрагматичний статус законів як одиниць юридичного дискурсу і з'ясовано їхню типову прагматичну та мовну організацію. Юридичний дискурс визначено як різновид інституційного, як текст права, реалізований у конкретних мовленнєвих ситуаціях юридичної сфери за допомогою специфічної комбінації різнорівневих мовних та позамовних засобів.

Юридичний дискурс формується низкою мовленнєвих жанрів, одним із яких є закон. Мовленнєвий жанр розглянуто як тематично, композиційно й стилістично усталений тип повідомлень. Їх єднає спільна інтенція адресата, комунікативна мета, контекст і ситуація спілкування. Мовленнєво-жанрова сутність закону зумовлена насамперед його нормативно-правовим характером, що реалізується спеціальним набором мовних і позамовних засобів у особливій, властивій лише закону конфігурації.

Залежно від функції, яку виконує конкретний мовленнєвий жанр, він є експонентом відповідного функціонального стилю. Для закону таким стилем є офіційно-діловий, в якому текст закону реалізує особливі ознаки: узагальнений спосіб відображення змісту, настановчо-інформативний тип тексту, нейтральне, офіційне забарвлення, причинно-наслідкові та регулятивні композиційні форми. Стиль і жанр пов'язані поміж собою. Вони разом творять текст у процесі мовлення. Для стилю вирішальною ознакою є його функціональне спрямування. Для жанрів характерною є внутрішня, композиційна структура.

Прагматичну організацію МЖ «закон» можна змоделювати за Ф. Бацевичем за допомогою таких параметрів: комунікативна мета, концепція автора, концепція адресата, зміст події, чинник комунікативного минулого, чинник комунікативного майбутнього, мовне втілення, а також комунікативний зміст і жанрова тональність. Конкретне наповнення моделі характеризує закон як особливий мовленнєвий жанр.

Ключові слова: закон, мовленнєвий жанр, юридичний дискурс, офіційно-діловий функціональний стиль, німецька мова.

The article deals with the linguistic-pragmatic organization of the speech genre "law" based on the material of the German language. It specifies the linguistic-pragmatic status of laws as units of legal discourse and clarifies their typical pragmatic and linguistic organization. Legal discourse is defined as a type of institutional, as a text of law, implemented in specific speech situations of the legal sphere with the help of a specific combination of different levels of linguistic and non-linguistic means.

Legal discourse is formed by a number of speech genres, one of which is law. The speech genre is considered as a thematically, compositionally and stylistically established type of messages. They are united by the common intention of the addressee, communicative purpose, context and situation of communication. The speech-genre essence of the law is determined primarily by its normative-legal character, which is implemented by a special set of linguistic and non-linguistic means in a special configuration peculiar only to the law.

Depending on the function performed by a specific speech genre, it is an exponent of the corresponding functional style. For the law, such a style is official-business, in which the text of the law implements special features: a generalized way of displaying the content, an instructional-informative type of a text, a neutral, official color, causal and regulatory compositional forms. Style and genre are interrelated. They create the text together in the process of speaking. For style, a decisive feature is its functional direction. Genres are characterized by an internal, compositional structure. The pragmatic organization of the social media "law" can be modeled according to F. Batsevich using parameters such as: communicative purpose, author's concept, addressee's concept, content of the event, factor of the communicative past, factor of the communicative future, linguistic embodiment, as well as communicative meaning and genre tonality. The specific content of the model characterizes the law as a special speech genre.

Key words: law, speech genre, legal discourse, official-business functional style, German language.

Постановка проблеми. Однією з актуальних дослідницьких ділянок сучасного мовознавства є генристика (жанрологія). У рамках антропоцентричної парадигми, яка у центр уваги ставить людину, однією з найважливіших компетенцій носія мови вважають навички творення

і інтерпретації різноманітних текстів і жанрів. З'ясування прагматичної структури та механізмів реалізації конкретних мовленнєвих жанрів (далі МЖ) сприяє удосконаленню їхньої формальної реалізації, змістового наповнення та сприйняття. Особливого значення сьогодні набувають жанри

юридичного дискурсу, який активно формується у незалежній Україні і мусить у рамках її зближення з Європейським Союзом водночас враховувати специфічні особливості цього жанру в інших європейських державах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Засадничими для пропонованого дослідження вважаємо праці з лінгвістичної генології і прагматики [М. Бахтін, Ф. Бацевич, А. Вежбицька, С. Левінсон, Ю. Майбауер, Т. Шмелева]. Окремі МЖ вже знайшли своє висвітлення у низці праць українських і зарубіжних дослідників: втішання, переконування, умовляння [М. Федосюк; Ф. Бацевич], вибачення [Р. Ратмайр], залицяння [А. Белова; І. Дьяконов], привітання [А. Габідулліна], погрози [Т. Багдасарян, С. Верещагін], похвали і осуду [І. Дячкова], прохання [М. Баліцька], виправдання [Х. Дяків] та ін. Однак МЖ «закон» присвячено доволі невелику кількість праць. Це монографія О. В. Нагоги [6] та поодинокі статті чи монографії [1; 7–9; 11] які аналізують юридичний дискурс чи мовні нормативно-правові акти загалом.

Актуальність роботи. На часі уточнити лінгвопрагматичний статус законів як одиниць юридичного дискурсу і з'ясувати їхню типову прагматичну та мовну організацію. Досі відсутні дослідження з практики моделювання цього МЖ.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Важко переоцінити значення законів на сучасному рівні розвитку суспільства. Особливо це стосується української держави, яка удосконалює наявне законодавство і творить нове. Мета пропонованої статті – з'ясувати місце МЖ «закон» серед інших мовленнєвих жанрів юридичного дискурсу, проаналізувати його організацію і здійснити лінгвопрагматичну паспортизацію цього МЖ.

Для початку уточнимо термінологію, яку буде використано для дослідження МЖ «закон». *Юридичний дискурс* трактуємо як різновид інституційного; як текст права, реалізований у конкретних мовленнєвих ситуаціях юридичної сфери за допомогою специфічної комбінації різнорівневих мовних та позамовних засобів. *Мовленнєвий жанр* визначаємо як тематично, композиційно й стилістично усталений тип повідомлень – носіїв мовленнєвих актів, об'єднаних метою спілкування, задумом мовця з урахуванням особистості адресата, контексту і ситуації спілкування [4, с. 160]. Щодо дефініції *закону* варто зазначити, що на відміну від суто юридичних визначень, які трактують закон як «нормативно-правовий акт, прийнятий в особливому порядку органом зако-

нодавчої влади чи на референдумі, що відображає волю народу, має вищу юридичну силу та регулює найбільш важливі суспільні відносини» [5, с. 64], у рамках лінгвопрагматичного дослідження важливою є теза про те, що будь-який закон має специфічне мовне оформлення, яке відрізняє його від інших МЖ юридичного дискурсу та характеризує як індивідуальне комунікативне явище. Зважаючи на особливості структурної організації кожної з мов, зрозуміло, що вони по-різному оформлятимуть одні й ті ж МЖ.

Мовленнєві жанри можна вивчати в динаміці і статиці. Перший підхід передбачає їхній розгляд як живий процес спілкування у специфічних формах [3]. В іншому випадку йдеться радше про результат такого спілкування з певною усталеною структурною організацією. У цій розвідці нас цікавитиме насамперед результат спілкування, тому для аналізу логічно буде застосувати модель, яка б дала змогу встановити характерні риси згаданого МЖ. У лінгвопрагматиці така модель відома як «паспорт МЖ», яка відтворює головні прагматичні та мовні характеристики МЖ, за якими можна описати будь-який МЖ або відрізнити його від інших. Із доповненнями Ф. Бацевича [2] вона охоплює наступні складові: комунікативна мета, концепція автора, концепція адресата, зміст події, чинник комунікативного минулого, чинник комунікативного майбутнього, мовне втілення, а також комунікативний смисл і жанрова тональність.

Комунікативну мету адресанта вважають визначальною жанротворчою класифікаційною ознакою. Для закону, як одного з підвидів юридичного тексту, провідною комунікативною метою є констатація певного стану речей та відповідний припис у вигляді спонукання до виконання певної дії чи утримання від неї. Закони виконують функцію соціального регулювання. Вони спрямовують людей на певну поведінку, задають норму такої поведінки, намагаються її контролювати, дозволяти, змінювати чи забороняти. Зазвичай закони вирізняються морально-правовим скеруванням, мають певне ідеологічне навантаження і, очевидно, в змозі впливати на формування світогляду носіїв мови.

§ 90a Tiere

Tiere sind keine Sachen. Sie werden durch besondere Gesetze geschützt. Auf sie sind die für Sachen geltenden Vorschriften entsprechend anzuwenden, soweit nicht etwas anderes bestimmt ist [13].

Цивільний кодекс ФРН констатує, до прикладу, що тварини не є речами і охороняються

особливими законами. Даних можна застосовувати приписи як до речей, якщо немає відповідного закону. Очевидно, що комунікативною метою жанру закону є інформація про певний стан справ, регулювання конкретної ситуації і настанова щодо дій у ній.

Комунікативний смисл закону полягає в тому, що адресанту відомо, що певний стан справ є нормативним для адресата, але припускає, що адресат не володіє інформацією щодо норми і може її порушити, припустившись помилки, тому він інформує адресата про стан справ, який відповідає нормі і очікує від нього виконання певних вимог для реалізації бажаного стану справ.

§ 167 Erteilung der Vollmacht

(1) Die Erteilung der Vollmacht erfolgt durch Erklärung gegenüber dem zu Bevollmächtigenden oder dem Dritten, demgegenüber die Vertretung stattfinden soll.

(2) Die Erklärung bedarf nicht der Form, welche für das Rechtsgeschäft bestimmt ist, auf das sich die Vollmacht bezieht [13].

Зокрема, у наведеному прикладі закон роз'яснює, яким чином відбувається надання довіреності. Порушення формальних вимог може призвести адресата до комунікативної невдачі і, як наслідок, невиконання певної соціальної дії. Завдання ж закону – запобігти таким ситуаціям.

Концепція автора відповідальна за характеристику адресанта. У законі особа автора певним чином унікальна. Він має статус абсолютного авторитету, у правильності дій якого не може бути сумніву, принаймні, на час дії закону. Автор має необхідні повноваження, добре ознайомлений зі станом справ і бажає адресату добра. Зрозуміло, що у випадку закону в особі автора маємо колективний образ держави та її органів чи представників, відповідальних за конкретну сферу суспільної діяльності.

§ 550 Form des Mietvertrags

Wird der Mietvertrag für längere Zeit als ein Jahr nicht in schriftlicher Form geschlossen, so gilt er für unbestimmte Zeit. Die Kündigung ist jedoch frühestens zum Ablauf eines Jahres nach Überlassung des Wohnraums zulässig [13].

Унікальність особи автора реалізується у цьому прикладі за допомогою безособових конструкцій, причинно-наслідкових формулювань, точності, однозначності викладу, вживання термінології і настановчого тону.

Концепція адресата закону зумовлена його невизначеністю. Ним може бути окремих індивідуум, група людей чи все населення держави. Важливо, що соціальний статус адресата, його вік

чи стать не є визначальними для закону. Залежно від того, чи закон стосується всіх, наприклад конституція, чи окремої групи людей, їхній статус може бути різним. Однак перед адресантом усі адресати рівні.

§ 3 Geltung für Inlandstaaten

Das deutsche Strafrecht gilt für Taten, die im Inland begangen werden [14].

Закон інформує про те, що кримінальний кодекс застосовується до правопорушень, скоєних всередині країни. Загальне формулювання не конкретизує, хто є його адресатом. Це може бути і окрема людина, і усі мешканці країни, або й будь-хто, хто потрапив на якийсь час у країну. Всеохопність закону наголошує на рівності усіх перед законом.

Подійний зміст закону формується прагматичною організацією цього МЖ і значною мірою зумовлений структурою закону як сукупності правових норм. Правова норма може містити три елементи: гіпотезу, диспозицію і санкцію. У гіпотезі зазначаються умови, «за наявності яких суб'єкти права мають здійснювати свої права та обов'язки» [5, с. 48], що зазначені в диспозиції. Диспозиція – це частина норми права, яка розподіляє між учасниками правових відносин їхні права та обов'язки і «визначає саме правило поведінки, яким дозволяється, забороняється або рекомендується вчинення певних дій» [там само]. У санкції «вказано заходи державного примусу у разі невиконання її диспозиції» [там само, с. 49].

Для унаочнення наведемо приклад із Кримінального кодексу ФРН (Strafgesetzbuch):

§ 82 Hochverrat gegen ein Land

(1) Wer es unternimmt, mit Gewalt oder durch Drohung mit Gewalt //

1. das Gebiet eines Landes ganz oder zum Teil einem anderen Land der Bundesrepublik Deutschland einzuverleiben oder einen Teil eines Landes von diesem abzutrennen oder

2. die auf der Verfassung eines Landes beruhende verfassungsmäßige Ordnung zu ändern, // wird mit Freiheitsstrafe von einem Jahr bis zu zehn Jahren bestraft.

У першій частині (гіпотезі) сформульовано умову здійснення чи нездійснення дії, у другій (диспозиції) сформульовано модель поведінки за допомогою встановлення прав та обов'язків, а третя частина (санкція) передбачає наслідки реалізації диспозиції.

Послугуючись мовою лінгвопрагматики, можна відтворити подійний зміст закону наступним чином: в умовах конкретної комунікативної ситуації адресата спонукають дотримуватись

правил гри шляхом виконання певних дій або, навпаки, утримання від них з метою запобігання покарання. Як типовий спонукальний МЖ закон скерований на події в майбутньому і, частково, у теперішньому. Закони, як відомо, не мають зворотньої дії.

Чинник комунікативного минулого для закону – це історико-правовий досвід адресанта, який дає йому підстави для подальших дій.

§ 4 Geltung für Taten auf deutschen Schiffen und Luftfahrzeugen

Das deutsche Strafrecht gilt, unabhängig vom Recht des Tatorts, für Taten, die auf einem Schiff oder in einem Luftfahrzeug begangen werden, das berechtigt ist, die Bundesflagge oder das Staatszugehörigkeitszeichen der Bundesrepublik Deutschland zu führen [14].

Закон спрямований на застосування в актуальний час або в майбутньому. Однак він може стосуватися подій у минулому, зокрема, раніше скоєних злочинів, а також досвіду, пов'язаного з іншими випадками.

Чинник комунікативного майбутнього передбачає, що адресат, виконуючи настанови адресанта, отримає корисну вказівку для виконання актуальних чи майбутніх дій, з метою запобігання загрозованих для його іміджу ситуацій.

§ 12 Verbrechen und Vergehen

(1) Verbrechen sind rechtswidrige Taten, die im Mindestmaß mit Freiheitsstrafe von einem Jahr oder darüber bedroht sind.

(2) Vergehen sind rechtswidrige Taten, die im Mindestmaß mit einer geringeren Freiheitsstrafe oder die mit Geldstrafe bedroht sind.

(3) Schärfungen oder Milderungen, die nach den Vorschriften des Allgemeinen Teils oder für besonders schwere oder minder schwere Fälle vorgesehen sind, bleiben für die Einteilung außer Betracht [14].

Цей закон застерігає від протиправних дій, бо вони караються щонайменше роком позбавлення волі (1), за правопорушення передбачено позбавлення волі або грошове покарання (2), а далі зазначаються умови розгляду питання про посилення чи пом'якшення покарання (3). Таким чином адресата інформують, наставляють, попереджають і застерігають від непоправних рішень і вчинків.

Параметр мовного втілення МЖ закону зумовлений набором специфічних мовних та позамовних засобів, які підтверджують тезу про й жанровий статус комунікативної одиниці «закон». Питання мовної реалізації МЖ закону детально буде висвітлено в подальших працях. Тут варто лише в загальному вигляді описати специфіку мовних одиниць тексту закону.

Насамперед варто нагадати, що мова закону особлива, що зумовлено його стильовими особливостями. Одразу постає питання про співвідношення жанру і стилю. Якщо визначати стиль у рамках функціонального підходу, то це «сукупність прийомів відбору та сполучуваності мовних засобів чи їх система, об'єднана спільною функцією або спільністю сфер використання» [12, с. 121], тобто стиль визначається за функціональними параметрами мовлення. Так, «Стилістика сучасної української літературної мови» за редакцією академіка І. Білодіда виокремлює залежно від функції такі стилі: пізнавально-інформативна – науковий стиль; інформативно-пропагандистська – публіцистичний стиль; настановчо-інформативна – офіційно-діловий; естетично-інформаційна – художньо-белетристичний стиль [10, с. 8].

Для кожного з функціональних стилів характерний особливий набір мовних засобів, який його характеризує і відрізняє від інших. Це не лише специфічні різнорівневі мовні одиниці – морфологічні, лексичні, їхнє синтаксичне поєднання та фонетичне оформлення, але й міжрівневі структури. Їхня особлива структурна організація, підпорядкована певній функції, і визначає функціональний стиль конкретного тексту. Кожен функціональний стиль – це особлива система, яка складається з низки підсистем, відповідальних за спосіб відображення змісту, функціональні особливості, стилістичне забарвлення та композиційні форми. Для офіційно-ділового стилю, одними з репрезентантів якого є закони, властиві: узагальнений спосіб відображення змісту, настановчо-інформативний тип тексту, нейтральне, офіційне забарвлення, причинно-наслідкові та регулятивні композиційні форми.

Стиль і жанр безпосередньо пов'язані поміж собою. Вони одночасно творять текст у процесі мовлення. Однак між ними є і суттєві відмінності. Для стилю вирішальною ознакою є його функціональне спрямування. Для жанрів характерною є внутрішня, композиційна організація, про яку мова йшла вище. Загальна організація чи модель МЖ властива усім жанрам, хоч її наповнення різне. Від жанру до жанру воно має свої характерні риси. Зокрема, для жанрів юридичних документів, які є комунікативними одиницями офіційно-ділового стилю, властива особлива, часткова сфера їхнього використання.

Для жанрів головними ознаками є, як відомо, їхня повторюваність та впізнаваність. Функціональні стилі також можна одразу розпізнати. Але повторювані не вони, а лише їхні

компоненти, які творять у певному стилі кожного разу нову комбінацію. Жанри містять певний елемент нормативності. Мовець змалку знає (у більшості випадків несвідомо), яким жанром і в якій комунікативній ситуації він послуговується. Уся мовна діяльність відбувається за допомогою жанрів, вибір яких зумовлений ситуацією спілкування. Залежно ж від конкретної функції, яку потрібно досягти в комунікації, обирається відповідний функціональний стиль.

Для офіційно ділового стилю загалом, втіленням якого є і, зокрема, МЖ «закон», властива письмова форма. Закон вступає в силу після офіційної публікації у відповідних друкованих органах. Оскільки головною функцією закону є регулятивна, мова закону – стилістично нейтральна і не містить оцінних елементів. Іншою характерною рисою є відсутність мовних засобів, які б засвідчували індивідуальність автора, наприклад, особові займенники. Натомість поширені пасивні конструкції, неозначені займенники, модальні та інфінітивні конструкції.

§ 13 Begehen durch Unterlassen

(1) Wer es unterlässt, einen Erfolg abzuwenden, der zum Tatbestand eines Strafgesetzes gehört, ist nach diesem Gesetz nur dann strafbar, wenn er rechtlich dafür einzustehen hat, dass der Erfolg nicht eintritt, und wenn das Unterlassen der Verwirklichung des gesetzlichen Tatbestandes durch ein Tun entspricht.

(2) Die Strafe kann nach § 49 Abs. 1 gemildert werden [14].

Анонімність автора забезпечується у тексті закону за допомогою паралельного використання питального займенника *xto* і вказівного *той* (1) і комбінації модальної та пасивної конструкції (2).

Регулятивне скерування закону передається пасивними конструкціями [§ 29], чергуванням афірмативних і заперечних конструкцій [§ 33], умовними реченнями [§ 17].

§ 29 Selbständige Strafbarkeit des Beteiligten

Jeder Beteiligte wird ohne Rücksicht auf die Schuld des anderen nach seiner Schuld bestraft [14].

§ 33 Überschreitung der Notwehr

Überschreitet der Täter die Grenzen der Notwehr aus Verwirrung, Furcht oder Schrecken, so wird er nicht bestraft [14].

§ 17 Verbotsirrtum

Fehlt dem Täter bei Begehung der Tat die Einsicht, Unrecht zu tun, so handelt er ohne Schuld, wenn er diesen Irrtum nicht vermeiden konnte. Konnte der Täter den Irrtum vermeiden, so kann die Strafe nach § 49 Abs. 1 gemildert werden [14].

Закони стисло, чітко, однозначно і у визначеній послідовності викладають зміст. Вони мають нормативний характер, їх не можна самовільно змінювати, переставляти місцями їхні елементи тощо. Мова закону має бути проста, лаконічна і не допускати двозначностей. Попри це інколи її важко зрозуміти нефахівцю, бо вона імплікує певні попередні знання, спеціальну освіту. Нормативності закону сприяє повтор подібних синтаксичних конструкцій, певна формалізація викладу.

§ 34 Rechtfertigender Notstand

Wer in einer gegenwärtigen, nicht anders abwendbaren Gefahr für Leben, Leib, Freiheit, Ehre, Eigentum oder ein anderes Rechtsgut eine Tat begeht [...] [14].

§ 35 Entschuldigender Notstand

(1) Wer in einer gegenwärtigen, nicht anders abwendbaren Gefahr für Leben, Leib oder Freiheit eine rechtswidrige Tat begeht [...] [14].

§ 45 Verlust der Amtsfähigkeit, der Wählbarkeit und des Stimmrechts.

(1) Wer wegen eines Verbrechens zu Freiheitsstrafe von mindestens einem Jahr verurteilt wird [...] [14].

Як і будь-які фахові тексти, закони містять цілу низку термінології, яка може бути суто юридичною або набувати в контексті функції юридичного терміна: *Rechtsstellungen*, *Rechtskraft*, *Freiheitsstrafe*, *Bewährungszeit*, *Gnadenweg*, *Vollstreckung*. Для текстів закону властива логічність і послідовність викладу, взаємозв'язок між окремими частинами, мотивованість переходів.

Часто тексти законів містять елементи канцелярського стилю, лексику, яка обмежена вживанням лише в цьому МЖ: *freiheitsentziehende Maßregel der Besserung und Sicherung*, *Täter-Opfer-Ausgleich*, *freiwilliges Offenbaren seines Wissens*. Характерним є побутування скорочень, складних слів: *StGB*, *Abs.*, *Strafprozessordnung*, *Bewährungszeit*. Регулятивна функція законів зумовлює вживання цілої низки віддієслівних іменників, які номінують дію, призначену для виконання: *Freiheitsentziehung*, *Gesamtwürdigung*.

Важливу роль у законах відіграють невербальні засоби комунікації: позначення абзаців, розділів, параграфів, пунктів. Вони чітко структурують документ, сприяють кращій орієнтації в тексті закону.

Тональність МЖ закон – нейтральна, безособова, уникає будь-якої оцінки.

§ 90a Tiere

Tiere sind keine Sachen. Sie werden durch besondere Gesetze geschützt. Auf sie sind die für Sachen geltenden Vorschriften entsprechend

anzuwenden, soweit nicht etwas anderes bestimmt ist [13].

Це стосується усіх законів, навіть тих, які розглядають ситуації, що зазвичай викликають широкий розголос і емоційно навантажені.

§ 184i Sexuelle Belästigung

(1) Wer eine andere Person in sexuell bestimmter Weise körperlich berührt und dadurch belästigt, wird mit Freiheitsstrafe bis zu zwei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft, wenn nicht die Tat in anderen Vorschriften dieses Abschnitts mit schwererer Strafe bedroht ist.

(2) In besonders schweren Fällen ist die Freiheitsstrafe von drei Monaten bis zu fünf Jahren. Ein besonders schwerer Fall liegt in der Regel vor, wenn die Tat von mehreren gemeinschaftlich begangen wird.

(3) Die Tat wird nur auf Antrag verfolgt, es sei denn, dass die Strafverfolgungsbehörde wegen des besonderen öffentlichen Interesses an der Strafverfolgung ein Einschreiten von Amts wegen für geboten hält.

Висновки та перспективи. Проведений аналіз дає підстави вважати закон активним мовленнєвим жанром, який має сталі комунікативні ознаки, специфічну прагматичну організацію, стабільність нормативного функціонування, які відрізняють його від інших МЖ.

Мова закону репрезентує офіційно-діловий стиль в особливій конфігурації мовних засобів, представлених вербальними і невербальними одиницями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бахчиванжи А. В. Типи мовленнєвих жанрів законодавчого юридичного дискурсу. *Вісник ОНУ. Сер. Філологія*. 2021. Т. 26. Вип. 2(24). С. 7–16.
2. Бацевич Ф. С. Речевой жанр и коммуникативный смысл. Жанры речи. Саратов : Колледж, 2005. Вып. 4. С. 112–122.
3. Бацевич Ф.С. Вступ до лінгвістичної генології. – К. : Академія, 2006. 248 с.
4. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. К. : Академія, 2004. 344 с.
5. Кравчук С. Й. Основи теорії держави і права. Навчальний посібник Київ : Кондор, 2018. 191 с.
6. Нагога О. В. Особенности внешних факторов и языковых средств, образующих жанр закон в современном немецком языке. Саратов : Саратовская государственная юридическая академия, 2018. 148 с.
7. Прадід Ю. Ф. У царині лінгвістики і права. Сімферополь : Ельїньо, 2006. 255 с.
8. Просяна А. В. Мовленнєві жанри законодавчого юридичного дискурсу. *Вісник ОНУ. Сер. : Філологія*. 2018. Т. 23. Вип. 2(18). 87–95.
9. Скорофатова А. Лексичні особливості текстів нормативно-правових актів. *Лінгвістика*. 2014. № 1(31). С. 81–91.
10. Сучасна українська літературна мова. Стилїстика / за заг. ред. акад. І. К. Білодіда. К. : Наук. думка, 1973. С. 5–55.
11. Царьова І. В. Лінгвопрагматичний аспект юридичного дискурсу. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 8. Філологічні науки (мовознавство і літературознавство)*. 2017. Вип. 9. 126–132.
12. Яхонтова Т. В. Лінгвістична генологія наукової комунікації. Львів : Вид. центр ЛНУ імені І. Франка, 2009. 420 с.
13. Bürgerliches Gesetzbuch (BGB). https://www.gesetze-im-internet.de/bgb/inhalts_bersicht.html
14. Strafgesetzbuch (StGB). https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/inhalts_bersicht.html